

קובץ
דברי תורה
ושיחות קודש

גליון מ"ה

פרשת חוקת (קורח בחו"ל)

תשפ"ב

תוכן העניינים

- של"ס חוקת תש"פ
- של"ס חוקת תשפ"א
- קידושא רבה קורה תשפ"ב
- של"ס קורה תשפ"ב
- אחר הבדלה קורה תשפ"ב/ב
- הגאון בעל נפש חיה זי"ע

ואלה יעמדו על הברכה

בעבור שנדרבו הוצאות הגליון

הרה"ח ר' יוסף פריעדמאן שליט"א
אשדוד

לרגל שמחת הולדת הנכד בשעטומ"צ
בן לבנו הר"ר שמחה בונים פריעדמאן הי"ו - בית שמש

הר"ר יעקב בן ציון ערליך הי"ו
בארא פארק

לרגל השמחה השרויה במעונו בהולדת הבן

הר"ר יוסף פיוטרקובסקי הי"ו
בני ברק

לרגל השמחה השרויה במעונו בהולדת הבת

הר"ר יעקב יוסף ראזמאן הי"ו
ירושלים

לרגל השמחה השרויה במעונו בהולדת הבת

ניתן לקבל הגליון

בארה"ק

בני ברק

ביהמ"ד אמשינאוו רחוב חזון איש 76
ירושלים

אצל הרה"ח ר' זלמן לעווין שליט"א
ביתר

אצל הרה"ח ר' אברהם לאנדא שליט"א

בארה"ב

בארא פארק

ביהמ"ד אמשינאוו 4408-15th Ave.
וויליאמסבורג

ביהמ"ד אמשינאוו 144 Rodney st.
מאנסי

ביהמ"ד ווארקע 10 Maple ter.
לייקוואד

אצל הרה"ח ר' ישראל נתן בוים שליט"א

יו"ל ע"י מערכת דברי תורה – אמשינאוו

כל הזכויות שמורות ©

לתרומות, הנצחות, ולקבלת הגליון

amshinov40@gmail.com

סעודה שלישית פרשת חוקת תש"פ לפ"ק

עצמך', ולכאורה מהו הדרך הראויה, שיחשוב על עצמו כצדיק או כרשע.

ה'ישמח ישראל' מיישב כמין חומר, שיש שני מצבים, בעת אשר 'כל העולם כולו אומרים לך צדיק אתה', היינו כשהכל הולך לך בטוב ובמישרין, 'היה בעיניך כרשע', אז צריך מדת הכנעה ויחשוב בדעתו כדברי החובות הלבבות (שער הכניעה פ"ז) שמביא מאחד הפייטנים שאמר 'חסאי לו יריחון בם שכני, אזי ברחו ורחקו מן גבולי'.

ומה שאמרו חז"ל, 'ואל תהי רשע בפני עצמך', מיירי באופן שנמצא לעצמו, ונופל בדעתו, ואין לו שום דבר להתחזק בו, באופן כזה, אסור לו לחשוב כלל על עוונותיו, אלא צריך להתחזק ולאמץ לבבו, ולקיים המצוות בשמחה.

וכן חזינן שקוראים להנהגות האדם 'מידות', כיון שבכל מידה, אם מרבה בה יותר מדי אינו טוב, ואם ממעט בה נמי אינה טובה, אלא צריך בכל תכונה להשתמש 'במידה הראויה', ואז יש בו ברכה.

איתא מהבעל שם טוב זי"ע (כתר שם טוב) שכל ענין שנכתב בתורה, צריך שיהא ממנו בכל עת ובכל זמן הוראה בעבודת ה', ומביא דוגמא ממצות פרה אדומה, שמטהר את הטמאים ומטמא את הטהורים. ההוראה המרומזת במצוה זו הוא, איך להשתמש במדת הגאווה.

וכך הוא ענינו, בזמן שהאדם בגדר טמא, דהיינו שנמצא במצב ירידה ח"ו בעבודת ה', אזי יש לו להשתמש במידת הגאווה, כמ"ש ויגבה לבו בדרכי ה', ואז מידת הגאווה 'מטהר טמאים', שבדרך זו יוכל להתחזק ולשוב אל ה'. מאידך, אם בזמני עליה ברוחניות, גם כן ישתמש במידת הגאווה, אזי חלילה יפול על ידי זה, וזהו 'מטמא טהורים'.

והנה כבר הקשה בריש ספר התניא, על שני מאמרי חז"ל הנראים כסותרים, שמחד גיסא אמרו, 'ואפילו כל העולם כולו אומרים לך צדיק אתה, היה בעיניך כרשע', כלומר שהאדם צריך להתחזק עצמו לרשע, ומאידך אמרו חז"ל 'ואל תהי רשע בפני

סעודה שלישית פרשת חוקת תשפ"א לפ"ק

לעוה"ז לתקן מעשיו, והנה אם היה זוכה ומתמלא בקשתו, הלוא היה משתדל ומתאמץ עד מאד לנצל אותו שקיבל במתנה, ולא היה נח אף רגע אחד מעבודתו.

וכך הוא באמת שכל יום ויום הוא מתנה מיוחדת מהקב"ה שיכול למלאותו בתורה. ועל זה מרמז לנו התנא במשנה (אבות ב, י) 'ושוב' היינו שיעשה תשובה באופן כזה, 'יום אחד לפני מיתתך', שחשוב כי זה היום שעומד בו, הוא היום שנתנו לו תוספת מן השמים, כדי שיוכל לעשות תשובה, וכמה יקר הוא היום הזה. ומעתה יתבאר מה שאמרו חז"ל (ברכות סג, ב) שאין התורה מתקיימת אלא במי שממית עצמו עליה, שרק אצל מי שבכל יום מרגיש שכבר מת מן העולם, וקיבל מתנה עוד יום לתקן מעשיו, אצלו דוקא שייך 'וחי בהם', שכל החיות שלו בעוה"ז, יהא 'בהם' בתורה ובמצוות.

הרי לנו שכל אחד צריך לזכור שלא יבטל זמנו לריק, ויזכור את המטרה של ימיו אשר חי על פני האדמה, לחיות עם

וידבר ה' אל משה ואל אהרן לאמר, זאת חקת התורה אשר צוה ה' לאמר דבר אל בני ישראל ויקחו אליך פרה אדמה תמימה אשר אין בה מום אשר לא עלה עליה עול. ובהמשך הפרשה, (יט, יד) זאת התורה אדם כי ימות באהל וגו'.

ובתפארת שלמה, מביא דברי חז"ל (ברכות סג, ב) אין התורה מתקיימת אלא במי שממית עצמו עליה. ולכאורה הלא כתיב (ויקרא יח, ה) וחי בהם וגו'.

אך פירוש הדברים, שצריך שיהא חשוב בעיני האדם עד מאד, כל שעה ושעה שנמצא בעולם הזה, ויכול לקיים את מצוות ה' וללמוד תורה, ואל יאמר לכשאפנה אשנה, שמא לא תפנה.

והעצה שלא יבטל אדם זמנו לריק, שיזכור שאחר מלאת ימיו ושנותיו, אף אם יתן כל חללי דעלמא, לא יניחוהו לשוב לעוה"ז ללמוד תורה אפילו ליום אחד.

ולכן ידמה האדם בנפשו שכבר הגיע זמנו להיפטר מן העולם, ובבית דין של מעלה, מבקש מה' שיתן לו לשוב לעוד יום אחד

הקב"ה ולקיים מצוותיו, וברבינו בחיי מפרש את הפרשה של 'נחש הנחשת', שבאו בטענה (כא, ה) למה העליתנו ממצרים למות במדבר, כי אין לחם ואין מים וגו', וקשה הלוא היה להם לחם מן השמים בכל יום, וגם היה להם מים בשפע, שיצא מן הסלע.

אלא תלונתם היתה, שאמרו אין לנו לחם ומים כשאר האומות, שיש להם לחם לימים הרבה, וגם המים הם הפקר לכל העולם, בלא שום חשבון, ואנו צריכין להגיע לזכויותיו של משה ואהרן ומרים וכו', כדי לקבל דברים פשוטים כאלו. והם רצו לחיות חיים גשמיים, בלי להיות מחובר להשגחה מיוחדת.

ובאמת זה דייקא היה הענין שלא קיבלו הַמָּן בפעם אחת לזמן רב, אלא דבר יום ביומו, כדי להרגיל נפשם במדת הבטחון והאמונה בשם יתברך, כדי שיהיו עיניהם תלויות תמיד אל ה' כענין שכתוב (תהלים קכג, ב) הנה כעיני עבדים אל יד אדוניהם וגו', עכ"ד. (ראה בזה גמ' יומא עו, א).

וענין זה מרומז אצל הנחש הקדמוני, שמהותו וחיותו הוא חיי עוה"ז בלי קשר להקב"ה, וכדברי הרה"ק הרר"ב

מפשיסחא זצוק"ל שהקשה על קללת הנחש 'ועפר תאכל כל ימי חייך' (בראשית ג, יד), ולכאורה איזה מין קללה היא זו, הרי עי"ז מזונותיו יהיו מזומנים לו בשפע בכל מקום ובכל זמן, אלא זהו עיקר הקללה, שהקב"ה אינו רוצה להתעסק עמו כלל, ואמר לו, הא לך הכל, ובלבד שלא יהא לך שום שייכות עימי.

ומעתה נוכל לפרש שזה הענין ששלח ה' את הנחשים השרפים, שהנחש רומז לדברים הגשמיים שממיתים את האדם מחיי נשמות. והנחש המסתובב למטה נושך את האדם, ומפריע לעבודת ה'.

ויאמר ה' אל משה, עשה לך שרף, ושים אתו על נס, והיה כל הנשוך וראה אתו וחי, והטעם שהניחו במקום גבוה, להתוודע ולהיגלות שכל ענין הנחש וטרדות עניני העולם, אינם כדי שישאר האדם שקוע בעניני העולם הזה, אלא כדי שיסתכלו כלפי מעלה ויתלו עיניהם בה' הטוב, ובזה ישעבדו ליבם לאביהם שבשמים, ואז וראה אותו וחי, חיים נצחיים.

יה"ר שנזכה לעבוד את ה' בשמחה ובטהרה, ולגאולה שלימה במהרה בימינו אמן.

קידושא רבא פרשת קורח תשפ"ב לפ"ק

ומבאר הרה"ק הרבי מלובלין זי"ע, דהפירוש הוא כך, קרח חשב לעצמו שהוא יותר חשוב מאהרן, שכן אהרן, היה לו שייכות לענין העגל, הגם שכוונתו היה לשמים, מה שאין כן קורח לא טעה בזה, כשאר כל שבט לוי שלא נכשלו בכל החטאים שהיו במדבר, (מלבד זו של קורח).

אך ידוע מה שאיתא בחובת הלבבות (שער התשובה פרק ח') שאמר אחד מן הצדיקים לתלמידיו: אילו לא היה לכם עוון, הייתי מפחד עליכם ממה שהוא גדול מן העוון. אמרו לו: ומהו גדול מן העוון? אמר להם: הגאות.

וכן היה כאן, כי קרח היה מתגאה, בשביל שלא בא חטא על ידו, ולכן חשב שרק הוא ראוי לעבודה, וזהו שאמרו קרח ועדתו, מבקש הקדוש ברוך הוא מחתות של זהב. מחתות של זהב וכסף רומזים לאהבה או יראה, ללא שום

למנצח על שושנים לבני קרח, במדרש תהילים (מזמור מה) משל למלך שנכנס למדינה, ורצו בני המדינה לעשות לו עטרה של זהב משובצת באבנים טובות ומרגליות. יצאו אליהם שרי המלוכה ואמרו, אין המלך מבקש עטרה של זהב, האם יש לכם שושנים? מיד שמחו בני המדינה.

כך קרח ועדתו אמרו, מבקש הקדוש ברוך הוא מחתות של זהב. אמר להם הקדוש ברוך הוא, לי הכסף ולי הזהב וכו', ומה אני מבקש, [זר] של שושנים. אמרו בני קרח, 'אנו שושנים'. אמר להם הקדוש ברוך הוא, נצחתם ע"כ.

וצריך ביאור, הלא המחתות של עדת קורח לא היו אלא של נחושת, כדכתיב ויקח אלעזר הכהן את מחתות הנחושת וגו' וירקעום צפוי למזבת. ובכלל, מהו הענין שהמלך לא רצה את העטרת היקרה מכסף זהב, אלא בחר את השושנים.

פסולת, כלומר שרוצה בעבודתם של כאלו שמעולם לא נכשלו בחטא.

אך הקב"ה דחה אותם, ואמר איני מבקש אלא של שושנים. 'שושנים' רמז לבעל תשובה כי העושה תשובה ליבו נשבר בקרבו, וליבו נעשה רך כשושנה. כמו שנאמר, זבחי אלקים רוח נשברה, ולכן בחר באהרן הכהן שהיה לו לב נשבר והיה בהכנעה גדולה, עד שהיה בוש לגשת לעבודה, והיה עוסק כל ימיו לתקן את מה שנתגלגל החטא על ידו, וכדאיתא בתנא דבי אליהו, (רבה פרק יג) שהיה קושר חבל של ברזל במתניו ומחזיר על כל פתחי ישראל, וכל מי שלא היה יודע לקרות קריאת שמע וכו', והנה בני קרח, הסכימו תחלה עם אביהם, אך עתה הכירו שאין הקב"ה חפץ בעבודה מלא גאווה, אלא בלב נשבר שמכיר בחטאו ומתחרט, על כן מיד תפסו אומנות התשובה בידם, ובלב נשבר אמרו 'אנו שושנים', ומתחרטים אנו שיצאנו נגד אהרן, והיו לבעלי

תשובה, וזהו למנצח על שושנים לבני קורח, ואמר הקב"ה להם ניצחתם כיון שנעשיתם כשושנים הללו, ולכן ניצלו.

ובדומה לזה, מסופר שפעם שאל הרבי רבי אלימלך מליזענסק את אחיו הרבי רבי זושא, הרי אתה היית נוכח בעת שאדם הראשון אכל מעץ הדעת, כדאיתא בזוהר שכל הנשמות היו בחטא הקדמון מדוע הנחת לאדם הראשון לאכול מעץ הדעת נגד ציווי הקב"ה.

ענה לו הרבי ר' זושא, אילו הייתי מעכב עליו שלא לאכול מעץ הדעת, היה כל ימיו הולך במחשבת גאות שאילו היה אוכל מעץ הדעת היה מגיע למדרגה של 'והייתם כאלקים', על כן מוטב להיכשל ולאכול מעץ הדעת ועל ידי זה להיות בכל עת בהכנעה. מאשר להסתובב כל הימים במחשבת גאווה שבידו להיות כאלוקים. (ואף שאין בזה הוראה למעשה לעבור פי ה' ח"ו, אלא בא לבטא את גודל החסרון של הגאווה מול ההכנעה).

סעודה שלישית פרשת קורח תשפ"ב לפ"ק

שיש לכל מצוה גם טעמים שאפשר להבינם, מכל מקום המה כאפס ואין לעומת מה שמתעורר בשורש המצוה, שהוא העיקר. וקורח הביט על מה שנעשה בעולם הזה, על כן טעה בחשבונותיו, ולא נשאר בידו כלום, וזהו ויקח קרח שלקח והפריש עצמו מהשורש, ואחזו עצמו בטפל וחשב שהוא העיקר.

והדרך הנכון בעבודת האדם שאחר כל עבודתו, צריך לבטל דעתו לגמרי להבורא ית', ויאמר 'והטוב בעיניך עשה', ואז יש להחכמה והיגיעה עלי', ומסייע לעורר שורש המצוה.

ותפקידו של קורח היה יכול להיות גדול מאד, אם לאחר כל חשבונותיו היה מבטל דעתו לרצון ה', וכדוגמת בית דין של שלושה, שכל אחד צריך לברר את הדין עד מקום שיד שכלו מגעת, אך אח"כ צריך לבטל דעתו לדעת הרוב, ואז בכוחו נשלם ההלכה.

והיה האיש אשר אבחר בו מטהו יפרח, והשיכותי מעלי את תלונות בני ישראל אשר הם מלינים עליכם. אחר הפרשה של קורח, צווה ה' שיניחו כל הנשיאים את מטותם באהל מועד, ושם יתברר מיהו הנבחר להיות כהן גדול.

בשפת אמת (תרל"ח) כ' שקורח היה עובד ה' וחכם גדול, ועל פי חשבון אף היה צדק בטענותיו, וכגון מה שטען, אפשר חוט אחד של תכלת פוטרת טלית של מין אחר, טלית שכולה תכלת, לא תפטור את עצמה. ובאמת אי' **בגמרא** (סוטה יז, א) טעם מצות תכלת, מפני שהתכלת דומה לים, וים דומה לרקיע, ורקיע דומה לכסא הכבוד וכו'. ולפי זה, אם יש יותר תכלת, הרי זה עדיף טפי.

אבל באמת אינו כן, כי המצות הם רמזים בלבד, לדברים עליונים הנעלמים מעיני כל חי, כי כל מה שבכח האדם לעשות כאן למטה במעשה המצוה, אינם עיקר טעם המצוה. ואף

וזהו נמי מה שנאמר ב**זוה"ק** (ח"ג קעו, א) שקרח חלק על השבת. כי ענין השבת קודש הוא שלאחר ששת ימי המעשה, הרומז למעשי ידי אדם, שמתייגע כדי לפרנס עצמו, וכאשר בא שבת מבטל את כל עבודתו, ושובת ממלאכתו, כי מאמין שהכל בידי הקב"ה. וקורח לא ביטל עצמו, וסמך על כח מעשיו.

ה**רה"ק** ר' לייבעלע אייגר זצ"ל בתורת אמת מפרש בדרך זו את הפסוק, **האיש אשר אבחר בו מטהו יפרח**, כי כל עבודות השדה יוכל האדם לחשוב שהמה מעשי ידי בני אדם, אך ענין הפריחה הוא דוקא אחר שכבר נרקב ונתבלה הגרעין באדמה, וכבר לא נשאר מפעולת האדם כלום, ואז הקב"ה בורא בריאתו, ואז ברור לכל שהוא רק מה' לבדו.

וכאן במעשה של קורח, היה ענין של קנאה בענין של 'עשה טוב', והיה בזה נסיון קשה, כי אי אפשר להבדל הימנה, שכן בכל הנסיונות של סור מרע, אפשר לאדם להימנע לגמרי מן הדבר

שמכשילו, אך ברוחניות שהאדם צריך להשיג את ה', ובכל זאת להישאר בטל לרצון ה' זה כבר יותר קשה, ולכן אף בני לוי שלא נכשלו במדבר בשום ענין של 'סור מרע', בזה הנסיון של עדת קורח שהוא ענין של השגה בעבודת ה', לא עמדו בזה.

ועל זאת על כל אחד לדעת, בכל דור ודור, שבסופו של דבר, אחר כל ההשגות שמשגי האדם בכוחו, צריך לשעבד עצמו תחת רצונו יתברך בלי שום חשבון, וממילא לא יעלה שום קנאה על מדריגות זולתו שהם גבוהים ממנו, וזהו הענין שאחר מחלוקת קרח, ציווה ה' שכל שכל אחד יניח מטהו, שזה רומז לעבודת האדם, ולהעמידו לפני ה', כלומר שצריך להיות לגמרי בטל לרצון ה', וזהו שנאמר 'והיה האיש אשר אבחר בו מטהו יפרח'.

יעזור השי"ת שנזכה לעבוד בשמחה כל אחד בחלקו אשר חלק לו ה' ונזכה במהרה לגאולה.

אחר הבדלה פרשת קורח תשפ"ב לפ"ק

השבוע יומא דהילולא של א"ז הגה"ק רבי חיים אלעזר וואקס בעל 'נפש חיה' זי"ע, כיהן כאב"ד בקהילות טארניגראד, קאליש ופיעטריקוב. בזווג ראשון נשא את בת הגאון ר' משה יוסף אב"ד זאברוב, אחי הגה"ק מצאנז זי"ע, ובאותו תקופה התקשר אל הרה"ק מצאנז זי"ע בכל לבו¹. בזווג שני היה חתנו של גאון הדור שר התורה רבי ישראל יהושע מקוטנא, ומזיווג זה נולדה הרבנית של א"ז הרה"ק רבי יוסף מאמשינאו זי"ע.

כ"ק אזמו"ר זצללה"ה היה מציין שהרה"ק מצאנז היה מכנה את הנפש חיה בתואר 'גאון', עוד לפני מלואת לו עשרים שנה.

בן דודו הרה"ק משינאווא העיד על שלושה תלמידי חכמים בדורו שלומדים תורה לשמה, הלוא המה, אחיו הרב מקשאנוב, הגה"צ ר' לייביש מאשצ'יסקער זצ"ל והגאון רבי חיים אלעזר וואקס זצ"ל בעל נפש חיה. (הרה"ק רבי יעקב מפשעווארסק).

החידושי הרי"ם כותב לאחד שמתעניין אצלו על הנפש חיה את הדברים הנפלאים הבאים: והרב הנ"ל חקרתי עליו, והוא יושב כעת ולומד בהתמדה גדולה יום ולילה, ואם הוא לא חשוב כ"כ אצל החסידים שלנו, לאשר אינו נוסע

¹ רבינו היה חביב מאד בבית צאנז, בצעירותו בשנת ת"ר בהיותו בשנת ח"י (שכן נולד בשנת תקפ"ב), אחר שהדברי חיים תהה על קנקנו נתמנה על פיו לאב"ד טארניגראד, מוזכר הרבה פעמים בשו"ת דברי חיים וחזונו איך שהצאנזער רב מכנהו בתוארים מפליגים כגון: לאהובי ידידי חתן אחי הרב הגאון החריף ובקי מופת הדור כש"ת מו"ה חיים אלעזר נ"י. ובתשובה אחרת: חתן אחי ידידי הרב הגאון המפורסם נ"י ע"ה מופת הדור. או: הגאון הגדול החסיד המפורסם.

לקאצק, אבל אני מכירו, והוא אהוב אצלי, והוא תלמיד-חכם חשוב ומופלג גדול, לא נמצא הרבה כמוהו...

סיפר כ"ק אזמו"ר זצללה"ה אודות סדר לימודו בשבת, בערב שבת קודש הקדים לקבל שבת ולהתפלל בבית הכנסת הגדול שבעירו, בעוד היום גדול, הזדרז בסעודתו, ושכב לישון על משך איזה שעות. באשר קם ממטתו לא עברה השעה יותר מתשע או עשר בערב.

אז התיישב ה"נפש חיה" ללמוד את שיעורו עם בחורים עד שעה שתים עשרה. אח"כ המשיך ללמוד לעצמו שיעוריו הקבועים של ש"ק עד שעה שש בבוקר, ואז מסר לפני האברכים שהשכימו, שיעור לפני התפלה. כך הקדיש רוב הימעת לעת' של שבת קודש ללמוד וללמד.

כמו כן מסופר שלא קבע את חידושיו בכתב למשמרת, לפני שעברה עליהם שבת מלכתא, שבה נהג להעביר בכור המבחן את כל מה שחידש במשך השבוע, להתבונן אם כיון לאמיתו של תורה.

הנפש חיה העמיד תלמידים הרבה, והיה מסור מאד לתלמידיו, רבים מהם אף עלו בהשתדלותו לכהן ברבנות, והוא היה ממשיך לסייע בידם, בכל הצריך להם.

כמו כן ידוע בפעולותיו הכבירות למען עניי ארץ ישראל, בהיותו נשיא כולל פולין, מסר את נפשו וליבו להיטיב עימהם. שנה אחת היה בארץ ישראל שנת-בצורת גדולה ל"ע, והיתה סכנת-נפשות לאלפי בני ישראל, נרתם הנפש חיה בעוז, ואחת מפעולתיו היה שפנה במכתב אל אחד מהעשירים הגדולים שהיה מן המשכילים, ועורר את ליבו להשתתף בהוצאות, הגביר היה מוכן לתת סכום עצום של עשרת אלפים רובל, בתנאי שהנפש חיה, ימכור לו את חלקו ב'עולם הבא' בשטר, בפני בית-דין ועדים. הנפש חיה תיכף חתם על העסקא למען רווחתם של עניי ארה"ק, הגביר נתן את סכום הכסף שהבטיח, ובפקודת הרב,

נשלחו מיד לארץ ישראל שתי אניות מטען מלאים שקי אורז ובעבעלך ועוד מצרכי מזון. תושבי ארה"ק זכרו שנים רבות את הצלתם ע"י משלוח זה.

כמה שנים לפני פטירתו זכה להגיע לביקור בארץ הקודש מלווה בחותנו הגדול שר התורה ר' יהושע'לע מקוטנא, סיפר כ"ק אזמו"ר זצללה"ה שבעת נסיעת הנפש חיה לארץ ישראל, בהיותו על הספינה למשך ב' שבועות, למד שתי פעמים את כל הש"ס, וכשבאו להגיד לו שכבר הגיעו למחוז חפצם לארץ הקודש, היה כל כך טרוד בגירסתו, עד שלא שם לב למה שאמרו לו, ועל כן הגיב ואמר, ש'עתה אין לו זמן'...

בהיות גאוני פולין בירושלים, שקדו הגאונים לטובתן של דרי ארץ הקודש ברוחניות ובגשמיות, הגאון ר' שמואל סלנט רבה של ירושלים, ביקש מהם לתקן בית תלמוד למען חינוכם של בני ירושלים היקרים. וכתוצאה מבקשה זו, יסדו והקימו בירושלים את ה'תלמוד תורה' והישיבה 'חיי עולם'. ואף לאחר שיסדוהו הוסיפו ושיגרו בקשות לתמוך בו².

בימים ההם שהיה מחסור באתרוגים היה נהוג, שבכל עיר היו שני אתרוגים, אחד עבור עבוד הקהל שכולם ברכו עליו, והשני היה מיוחד עבור הרב בלבד, בכדי שלא יתקלקל מרוב משמוש הידים.

² להלן מכתבם: ב"ה, אנחנו, אשר זכינו לעלות להר הק', הר זה קנתה ימינו. ראה ראינו בעני עמנו. ועינינו עוללה לנפשנו מכל בני עירנו, המה אחינו שבגולה. כי אין דומה שמועה לראיה. אין קץ לדחקות ולעוני בני אה"ק בכל הפרטים. ומה יוכלו לעשות על חוב קדוש המוטל עלינו להחזיק בנינו לתלמוד תורה. ולרש אין כל, להחיות את נפשו. ע"כ תפוג תורה, אם אין גדיים אין תישים. לכן יסדנו משכן התורה הזה: תלמוד תורה, והישיבה הקדושה 'חיי עולם' אשר בתוכנו. ונפשנו בשאלתנו, מנדיבי עמנו לעזור ככל האפשרי להת"ת והישיבה הקד' הני"ל בעיה"ק ירושלים. אשר מציון תצא תורה ודבר ה' מירושלים. ואוירא דא"י מחכים. אשר באמת, חן חן לבני ציון המסולאים, וראויים הם להצליח בכתרה של תורה. אם רק נחזיק בידם. אלה הם המדברים לכבוד התורה ולומדיה. בעה"ח יום י' תמוז תרמ"ו, פעיה"ק ירושלים, תובב"א. נאום ישראל יהושע מקוטנא, נאום חיים אלעזר וואקס אבדק"ק פיעטרקאוו

אך ה"נפש חיה" בטוב ליבו נתן לקהל שישתמשו גם בהאתרוג המהודר שלו, ונימוקו עימו: שהרי נאמר ולקחתם לכם, ואם אינו יכול לפעול בנפשו ליתנו לאחר, הרי חסר בבעלותו המוחלטת, שכן אין יכול לעשות עימו את כל השימוש הראוי לו, ושוב יש כאן חסרון של "לכם"...

כ"ק אזמו"ר זצללה"ה בביקורו באנטווערפן בעת חתונת בנו כ"ק אאמו"ר זצללה"ה נפגש עם הרה"ק רבי יעקב מפשעווארסק זי"ע כמה פעמים, ושררה ביניהם קירבת הדעת באופן מיוחד. ר' יענקעלע התפעל מכך שאא"ז הוא נכדו ממש של הנפש חיה, שהיה מהחשובים בצאנז.

ה"נפש חיה" נסתלק בשעת שלש סעודות ביום ל' סיון, ונסתפקו אז אם כבר חשכה הלילה או לא. כ"ק אזמו"ר זצללה"ה אמר שאינו זוכר כיצד נהגו בפולין לגבי יום היאהרצייט, והוא כשלעצמו החזיק את יום ל' סיון כיומא דהילולא דיליה. והוסיף, שכן מסתבר, שביום השבת בעת רעווא דרעוויץ הוא זמן מרומם למיתת צדיקים.

זכותו יגן עלינו ועל כל ישראל, א גוטע וואך, א פרייליכע וואך.

